

Naši vzorniki v zgodovini.

3. Danijel O' Connell.

Ozrimo se še jedenkrat proti severu. Z Angleško je združena tudi Irska. Irska dežela ima jako britkostno zgodovino; irski narod je mučeniški narod, ki trpi že stoletja vnebovpijoče krivice zlasti zato, ker se ni hotel odpovedati veri svojih očetov. To tužno zgodovino bi morali poznati, če bi hoteli prav spoznati in čislati moža, katerega vam hočem tu opisati; a ker ni v tem listu prostora za obširnejše opisovanje, ozirati se nam je le na njegove osebne vrline.

Danijel O' Connell, ki ga imenuje francoski učenjak grof Montalembert največjega in najslavnejšega moža svoje dôbe, je bil rojen 6. avg. 1775 blizu Valencije, odkoder gré sedaj podmorski telegraf v drugi del sveta. Bil je zelo nadarjen; a zatirani Irci niso smeli imeti lastnih katoliških šol, torej ni bilo misliti na to, da bi ga poslali v domačo javno šolo. Le potujoči učitelji so bolj skrivaj še učili tu pa tam. Tak potujoč učitelj je prišel tudi v O' Connellovo hišo, ko je bil Danijelček štiri leta star. Bistroumnega dečka vzame na kolena in mu počese dolge razmršene lase rahlo in varno, ne da bi mu prizadejal kaj bolečin, kakor se je rado zgodilo, če ga je česal kak posel. S tem si je takoj pridobil blagodušno irsko srčice, da se je iz hvaležnosti naučil v poldrugi uri vso abecedo tako temeljito, da je ni nikdar več pozabil. Vendar vse izobrazbe mu ni mogla dati domača hiša; torej ga pošlje njegov stric Moric v jezuitske šole na Francosko v St. Omer in Douay, kjer se je posebno odlikoval med drugimi dijaki. Njegov predstojnik piše stricu o njem: »Ta mladenič je namenjen v človeški družbi sprejeti nenavadno ulogo.«

Vrnivši se na Irsko se poprime pravdnštva ter postane v kratkem najspretnjši in najboljši zagovornik. Lahko bi bil mirno živel ob obilnih zaslužkih, a hotel je svoji ubogi domovini posvetiti vse svoje izvrstne moči. Oprostiti sveto cerkev in narod trdega angleškega jarma, ne po vstajni prekuciji, marveč na postavni poti po društvih in shodih: to mu je bila vzorna naloga od mladeniških let do sive starosti. Mnogo je dosegel, a vsega ne; pa zaslužnih môž ne smemo soditi le po vspehih, marveč po njihovih blagih namerah, junaških naporih in neupogljivi vstrajnosti.

Zares orjaško delo si je naložil plemeniti naš Danijel, katero so mu pa še na vse mogoče načine oteževali njegovi mogočni nasprotniki. Kdo bi mogel dopovedati, kako težko je, združene ljudi zbirati v društva in ohraniti jih v miru; nevedne, vsega hudega naveličane privaditi, da krotko prosijo, potem pa mirno čakajo, in da se dadó končno še utolažiti, če se jim odrekajo najbolj opravičene prošnje; sestradano ljudstvo pri zborih in volitvah obvarovati pijanosti ter vsakega krega in pretepa itd. Pa O' Connell je bil kos tej nalogi. Ako mu je angleška vlada prepovedala jedno društvo, hitro je po svoji bistroumnosti zasnoval drugo tako spretno, da mu ni mogla do živega ona prepoved. Do milijona ljudij se je zbralo ob najbolj obiskanih

zborih ali taborih, pa vse se je zvršilo v najlepšem redu in miru. Kakor poslušni otroci svojemu očetu, tako mu je bilo udano dobro ljudstvo irsko!

Odkod pa je zajemal ljubljeneц naroda toliko moč do svojega ljudstva? Mnogo mu je dal Bog že po naravni poti: bister um, živa domišljija se je kazala v njegovem ostrem očesu; ljubka prijaznost in prikupljiva dobrohotnost se mu je brala že na ustih; prijetno doneč glas, ki se je sedaj ostro, sedaj pohlevno, sedaj resno, sedaj dovtipno razlegal, priljubil ga je pri višjih, katerim je najtežavniša vprašanja umno in temeljito znal razlagati; pa tudi pri priprostem ljudstvu, kojega nagnjenja dobra in slaba, želje in zahteve, potrebe in rane, vse življenje je dobro poznal in vedel tudi spretno porabiti v svojih nagovorih. Vendar najmočnejša opora pa mu je bila sveta vera in življenje po veri: globoko vkoreninjena vera in bogoljubnost ga je ohranila zmernega in treznega, zdravega in krepostnega; molitev, milosti sv. zakramentov in zaupanje v Boga mu je dajalo po vsaki zgubi ali zmagi novo moč, novo življenje. Čeravno je imel sila veliko dela, vendar ni nikdar zanemarjal svojih verskih dolžnostij. Že v mladosti se je bil pri jezuitih privadil zgodaj vstajati, in to navado je pridržal vse svoje življenje. In le tako, da si je vsaki dan v prid obrnil že takoj prve ure, je bilo mogoče, da je v kljub svojim preobilnim opravilom mogel še vsak dan pri sveti mašibiti!

O, ni ne prepuščal veliki O' Connell molitve le priprostemu ljudstvu; molil je, veliko molil tudi sam, in ni ga bilo sram sv. zakramentov skupno z reveži sprejemati, in sicer vsako nedeljo in vsak praznik. Neki zimski večer, meseca februarija, je bila v poslanski zbornici v Londonu velika obravnava, ki se je zavlekla do dveh zjutraj; O' Connell je govoril zadnji in skoro dve uri. A zjutraj ob šestih, v zelo slabem vremenu, so ga vendar videli v neki katoliški kapelici pri sv. maši; in ko pride sv. obhajilo, poklekne k angeljski mizi v sredi svojih ubogih sodeželanov. — Po svojem slavnem govoru, ki je imel katoličanom odpreti vrata v zbornico, v tistem resnem trenutku, od katerega je bila odvisna irska prostost ali še nadaljna sužnost, je ves miren stal O' Connell v nekem kotu zbornice in molil rožni venec v čast presv. Devici, od katere je pričakoval več nego od svojega prizadevanja.

(Dalje prihodnjič.)

Pomladne pesmi.

2. Žar pomladni zopet sine.

Šima mrzla je minila,
Spet je zemlji raj odstrt.
Pomlad čarna je priklila:
Cvetni oživila vrt.

Prôšel iz srca globine
Meni je poprejšni gnev.
Žar pomladni zopet sine . .
V duši se poraja spev.

V. Rastko.

